KULTURA 2.0

V B B B B B B B B

ZVONKO PAVIĆ 30. 08. 2024.

Nova vrsta kapitalizma temelji se na načelu da su sve stvari i pojave oko nas - uključivo i sve što rade ljudi, počevši od svakodnevnog ponašanja do znanja i iskustava koje čovjek ima i koja skupi tijekom života - samo sirovina koja se primjenom raznih tehnologija može preoblikovati u neku komercijalnu svrhu.

Kao što smo već naglasili u prvom članku iz ovog serijala, računala, mobiteli, kamere, razni senzori i drugi uređaji kojih je u našoj okolini sve više, kako u javnim, tako u privatnim i poslovnim prostorima, danas bilježe i kodificiraju sve što radimo, svaku pojedinost u našim životima. **Sve se pretvara u podatak, u informaciju.**

Bilo da tražite recept za punjenu papriku od prijatelja na Facebooku, pretražujete Google o nekom zdravstvenom tretmanu kojeg predugo čekate, slikate "sebić" (*selfie*) na Plitvicama ili u Dubrovniku, "svađate" se s političkim neistomišljenicima na X-u (Twitteru), gledate utakmicu na svom pametnom televizoru, obavljate svoj posao na laptopu u vikendici pokraj Mrežnice, naručujete nešto s neke kineske internetske trgovine, vozite se u svom suvremenom telemetrijom opremljenom električnom (ili hibridnom) automobilu, prosipate zrnca svoje mudrosti na LinkedInu – **sve se to zapisuje, pohranjuje i obrađuje, a algoritmi sve to pretvaraju u nešto što se može nekome prodati ili u informaciju o vama** kojom poslije možete biti navedeni da u nekoj situaciji postupite drukčije nego što biste inače postupili.

V B

Svaka informacija koju čovjek stvara u svom svakodnevnom životu danas se prikuplja **automatski**, specijalno dizajniranim softverima i koristi u razne svrhe, a u posljednje vrijeme i sve više i za automatizaciju i modifikaciju ponašanja ljudi. **Kapitalist 21. stoljeća više nije samo vlasnik sredstava za proizvodnju** (što je bio u 18., 19. i 20. stoljeću), **on je i vlasnik sredstava (tehnologija) za preciznu instrumentalizaciju ljudskog rada i ponašanja** te uskoro, i svakog drugog aspekta ljudske egzistencije.

Pionir tog novog kapitalizma je, kako u konceptualnom tako i u praktičnom smislu – **Google**. Toj tvrtki brzo su se u tome pridružili i ostali današnji tehno giganti, a nakon njih, metodologije algoritamskog menadžmenta primjenjuje svaka tvrtka koja se za proizvodnju onoga čime zarađuje sustavno koristi tehnologijama i koja se, kako organizacijski tako i poslovno, doista digitalno transformirala.

ANALIZA

M B B B B B B B

ZVONKO PAVIĆ

YOUTUBE I DIGITALNI VIDEO

a W B B B B W W B B

ANALIZA

Y B B B B B

M B B B

Ako se može locirati **idejni začetnik algoritamskog gospodarskog modela**, pa tako i algoritamskog kapitalizma, onda je to Googleov kućni ekonomist, **Hal Varian**, čovjek koji je prije dvadesetak godina smislio poslovni model zarade od internetskog oglašavanja (uz ostalo, predvodio je AdSense tim). U svojim znanstvenim člancima, knjigama i predavanjima bavio se temama kao što su **računalno posredovane transakcije, obrada podataka i njihov utjecaj na suvremenu ekonomiju te općenito primjena algoritama za predviđanje ponašanja korisnika Googleovih usluga**, počevši od osnovne usluge pretraživanja sadržaja na internetu, do svega ostalog.

Naravno, tehnologije koje prate što korisnici rade dok su na internetu postojale su i prije Googlea – primjerice, "kolačiće" je izmislila tvrtka Netscape još 1994., no **Google je sve to usavršio i automatizirao**, a rezultat toga bio je eksponencijalni rast prihoda, s tristotinjak milijuna 2001. godine na tri i pol milijarde dolara već 2004., kad je tvrtka obavila prvu javnu ponudu svojih dionica na američkim burzama vrijednosnica.

Taj se prihod stalno uvećava – sve do naših dana, Googleovim stalnim ulaganjima u razvoj novih digitalnih, pretežno oglašivačkih proizvoda i usluga. Iste 2004. godine kad je Google izašao na burzu na internetu se pojavio **Facebook**, koji je tijekom nekoliko sljedećih godina osmislio i usavršio vlastite algoritme za prikupljanje, obradu i kapitalizaciju korisničkih podataka.

Ta dva pionira podatkovnog, digitalnog, algoritamskog i-ili nadzornog kapitalizma slijedili su nešto stariji tehno igrači, tvrtke Microsoft, Apple i Amazon, a nakon njih i drugi, prvo u Silicijskoj dolini i Sjedinjenim Državama, a onda u Europi i drugdje u svijetu, prvo u sektoru informatike i telekomunikacija, zatim maloprodaje i financija, a onda i svi ostali, **bez obzira na industriju u kojoj djeluju**.

C B B BB

Svi oni svoje funkcioniranje "algoritmiziraju" pod krilaticom **transformacije poslovanja i primjene tehnologija umjetne inteligencije**. Vjetar u leđa u prvih dvadesetak godina našeg stoljeća dala im je neoliberalna politika, ne trudeći se previše oko regulacije svega što te tvrtke rade na internetu i s tehnologijama s kojima svoj utjecaj šire i dalje, u stvarnom prostoru, očarana njihovim poslovnim uspjesima i tisućama milijardi američkih dolara prihoda.

Problem u svemu tome je što **suvremeni kapitalisti puno više ulažu u strojeve nego u ljude**. Štoviše, važniji su im strojevi i softveri koji nadziru ljude, nego ljudi koji nadziru strojeve. Kažu da je to neizbježna posljedica razvoja. Posljedica sigurno jest, ali nije neizbježna. No, o tom više potom, u sljedećim nastavcima našeg serijala o algoritamskom menadžmentu.

Želite li se više uputiti u sve čari i noćne more danas prevladavajućeg gospodarskog sustava: **podatkovnog, digitalnog, algoritamskog i-ili nadzornog kapitalizma** (izaberite izraz koji vam se najviše sviđa i upišite ga (u engleskom prijevodu) u internetsku tražilicu) – i pogledajte više nego obilnu znanstvenu literaturu i publicistiku o toj temi.

Mi ćemo vam ovdje predložiti da svoje istraživanje započnete možda jednim od najboljih stručnih uradaka na tu temu, knjigom The Age of Surveillance Capitalism: The Fight for a Human Future at the New Frontier of Power, profesorice filozofije i sociologije s poslovne škole Sveučilišta Harvard, **Shoshane Zuboff**. Taj rad objavljen je prvi put prije pet godina, a danas se smatra nezaobilaznom literaturom za sve koje zanimaju ekonomija 21. stoljeća i poslovni modeli interneta.

Sljedeći članak našeg serijala – Što je radnik nakon što ga softveriziramo – pokazuje kako je hrvatski Zakon o radu regulirao upravljanje zaposlenika algoritmima, a svoje mišljenje o tome dale su i dvije filozofkinje i političarke, poslodavci i predstavnik sindikata.

L B B

Povijest i utjecaj algoritama na ljudsku kulturu: Uvod u digitalni kapitalizam

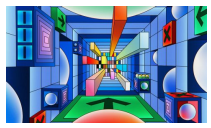

Tehnologije su uvijek utjecale na ljudsku kulturu, a kultura je u svim povijesnim razdobljima uvijek određivala i način i opseg primjene tehnologija. Današnja globalna kultura posredovana je primjenom algoritama.

Netokracija 0

Što je radnik nakon što ga softveriziramo?

Osnovni problem algoritmima upravljanog rada jest ideja da se ljudski odnosi i ljudska produktivnost mogu potpuno kvantificirati, što postaje ne samo mjerilo naše plaće, nego i naše društvene vrijednosti.

Netokracija 0

Ustajte vi algoritamsko roblje, vi sužnji aplikacija!

Algoritmi su oko nas već dugo, sveprisutni su, a intenzitet i opseg njihove uporabe varira od tvrtke do tvrtke, od platforme do platforme, od situacije do situacije. Tu su, ostat će i sve će više utjecati na naš svijet. Hoće li i koliko upravljati s našim vremenom i radnim odnosima te hoćemo li se othrvati zlouporabama, ovisi i o nama samima.

Netokracija 0

Kako će izgledati budućnost rada u doba umjetne inteligencije?

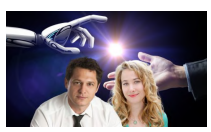

Budućnost radnih odnosa imperativ je koji traži promišljeno društveno i zakonodavno adresiranje automatizacije, digitalizacije i umjetne inteligencije

Netokracija 0

Članak je objavljen uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije na temelju Programa ugovaranja kvalitetnih novinarskih radova u elektroničkim publikacijama.

Netokracija u tvom inboxu.
Svakog utorka.
Prijavi se na tjedni newsletter!

Facebook Google algoritam digitalna transformacija Hal Varian

bZRPMRBSCZK

Slobodni novinar i urednik, pisao i piše za veći broj hrvatskih dnevnih, tjednih i mjesečnih novina i časopisa te internetskih portala. Objavljivao je, svojedobno, u lokaliziranim i svjetskim izdanjima časopisa kao što su Computerworld i Reader's Digest. Pretežno piše o društvenim i ekonomskim temama veznim uz nove tehnologije, dokumentirajući tako utjecaj inovacija na svakodnevni život i poslovanje. Okušao se i kao prevoditelj filozofske, povijesne i poslovne literature, a bio je, uz ostalo, i urednik biblioteke začete knjigom Funky Business, početkom ovog stoljeća.

Sukladno članku 94. Zakona o elektroničkim medijima, komentiranje članaka na Netokraciji dopušteno je samo korisnicima koji ostave svoje ime i prezime te mail adresu i prihvate pravila ponašanja.

SUCZKNCESRPC CPLC

Na Netokraciji za vas stvaramo kvalitetan, autorski potpisan sadržaj i zaista se veselimo vašim kvalitetnim, kontruktivnim komentarima. Poštujmo stoga jedni druge prilikom komentiranja, kao i Zakon, držeći se sljedećih pravila ponašanja:

- Ne budite 💩: Nema vrijeđanja, diskriminiranja, ni psovanja (osim ako nije osobni izričaj, ali onda neka psovka bude općenita, a ne usmjerena prema nekome). Također, upoznajte se sa stavkom 2. članka 94. Zakona o elektroničkim medijima prije no što ostavite komentar.
- Samo kvalitetna rasprava, manje trolanja: Ne morate se ni sa kim slagati, ali budite konstruktivni i doprinesite raspravi! Svako trolanje, flameanje, koliko god "plesalo" na granici, leti van.
- Imenom i prezimenom, nismo Anonymous 👤: Autor sadržaja stoji iza svog sadržaja, stoga stojite i vi iza svog komentara. Koristimo ime i prezime te pravu email adresu.

Kako koristimo podatke koje ostavljate? Bacite oko na našu izjavu o privatnosti.

Sve ostale komentare ćemo s guštom spaliti, jer ne zaslužuju svoje mjesto na internetu.

RFI RZRUK

Tvoja e-mail adresa neće biti objavljena.

Komentiraj

Unesi komentar...

Ime | E-mail | Web stranica

Ime i prezime | E-mail | Web stranica

Komentiraj

S

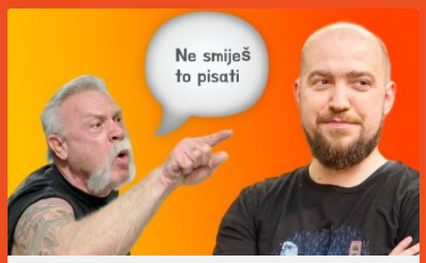

KOLUMNA

M B B B B B B B BBB B B BB

Ako napišete nešto provokativno (primjerice o tome kako nema koristi od remote rada ili da EU ima tehnološki potencijal), nemojte se nakon negativnih komentara izvlačiti na medijske blokade, woke kulturu i 'hejt'. Prihvatite da se mnogi (možda s razlogom) neće slagati s vama.

IVAN BREZAK BRKAN

YOUTUBE I DIGITALNI VIDEO

a W B B B BW W B B BCHB

U kojem smjeru idu video platforme? Ako pitate ovog uspješnog YouTubera, AI će stvarati hiperpersonalizirani sadržaj kojega će moći oblikovati cijela zajednica.

MARIN PAVELIĆ

ANALIZA

bB BS BF BBb B B B BHOEI B

Analiziramo izvješće o robi široke potrošnje u Hrvatskoj i provjeravamo kako su i zašto domaći brendovi postali izbor broj jedan za domaće potrošače.

BRANKO KRANJČEVIĆ

B B

VELIKI INTERVJUI

M B B B B B a W B P D B

Poznati YouTube strateg otkriva za Netokraciju kako tvrtke mogu pristupiti ovoj video platformi i kako izgraditi angažiranu publiku!

MARIN PAVELIĆ

ANALIZA

bB S F B

B B B

HOEI B

Analiziramo izvješće o robi široke potrošnje u Hrvatskoj i provjeravamo kako su i zašto domaći brendovi postali izbor broj jedan za domaće potrošače.

BRANKO KRANJČEVIĆ

NOVOST

K D B É É D B B

BBB B M

S prikupljenim iznosom planiraju ispolirati igru do kraja, otkrivaju pokretači.

MARIN PAVELIĆ

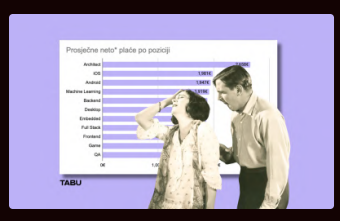

DEVDEV

Y B B B B M B U

B B BB

Koliko je rasla prosječna plaća programerima u posljednje dvije godine? Koliko su programeri više plaćeni od programerki? Koje pozicije i tehnologije su najviše, a koje najmanje plaćene? Otkrivamo sve zahvaljujući platformi Tabu.

MIA BIBEROVIĆ

DEVDEV

K B B B B B

G B B

Istraživanje Netokracije i INSPO Consultinga otkriva da bi programeri s trenutnog posla otišli zbog plaće, a ostali zbog kolega. Ali ne bi prihvatili bolju ponudu ako nije - remote!

ANTONIJA BILIĆ ARAR

DEVDEV

F B K V B B

Tri dana, 110 govornika, sedam pozornica, utrka dronova, arkadne igre, upravljanje automobilom koji je u Finskoj ili brijanje kod brijača - sve to vas čeka na konferenciji Infobip Shift, a mi imamo popust za ulaznice!

NETOKRACIJA

ANALIZA

M B B B B B

B

TVRTKE I POSLOVANJE

S B B B

C S B B

PROGRAMIRANJE

F B B B C SK B

B

STARTUPI

N R B D B

B B B B B V CF

P

STARTUPI

B B V B B B

B B B B B

B B B

VELIKI INTERVJUI

P C B E B

B B B B

YOUTUBE I DIGITALNI VIDEO

a W B B B V W B

B C S

SCUWP GUK

AGRIVI · NEURALAB MAKING.DIGITAL.EASY · COMBIS HT Group · Lemax · LEAPBIT · SeekandHit · solrise finance · poslovna inteligencija · OptimoRoute · GIDEON · FACTORY · infobip · Visage Technologies · MICROBLINK

Infobip ❤ **Netokracija** — što akvizicija znači za vas - i nas?

© 2010 - 2024 Netokracija d.o.o., Sva prava pridržana.